

FÜGGELÉK

MAGYAR SZAKIRODALMAK AZ AMERIKAI PSZICHOLÓGIAI TÁRSASÁG „A TANÍTÁS ÉS TANULÁS 20 LEGFONTOSABB PSZICHOLÓGIAI ALAPELVE AZ ALAP- ÉS KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSBAN” CÍMŰ KIADVÁNYÁHOZ

Az Amerikai Pszichológiai Társaság népszerű kiadványa, „A tanítás és tanulás 20 legfontosabb pszichológiai alapelve az alap- és középfokú oktatásban” tizenhárom ország után immár Magyarországon, magyarul is elérhető.

A kötetet összeállító szakemberek fő célja, hogy összefoglalva a pszichológia fontos, a pedagógia számára is releváns eredményeit, segítsék a hatékony kutatás alapú tanulás-tanítás elterjedését az iskolákban.

Az eredeti kiadványhoz tartozó angol nyelvű szakirodalmat kiegészítettük egy magyar nyelvű listával, amely a tanulás-tanítás kérdéseivel foglalkozó, a gyakorlattal szorosan összefüggő hazai tudományos eredményeket foglalja össze. Bízunk benne, hogy ezek megismerése hozzásegíti a pedagógusokat, pedagógusjelölteket, a szülőket, az oktatás iránt érdeklődőket, hogy munkájukat még hatékonyabban végezhessék, hogy sikeresen tudják támogatni tanulóik, gyermekeik fejlődését.

Sok sikert kívánunk ehhez a munkához!

A magyar kiadásban közreműködő
kollégák nevében,

**Bereczki Enikő Orsolya,
Csányi Kinga és Zsolnai Anikó**

Hogyan gondolkodnak és tanulnak a tanulók?

ALAPELV 1. A tanulók saját intelligenciájukról és képességeikről vallott nézetei és elképzelései hatással vannak kognitív működésükre és tanulásukra.

Jakus, G., Kis, M., Magyar, T., & Tóth-Orosz, A. (2019). Szemléletváltás a matematikaoktatásban – Growth mindset. In A. Kővári & J. Katona (Eds.), *MAFIOK 2019, Matematikát, fizikát és informatikát oktatók 43. országos konferenciájának tanulmánykötete* (pp. 47-55). Dunaújváros: DUE Press.

Kovács, K. (2019). Intelligencia és tehetség. In P. Bajor, L. Balogh, Z. Bucsi Szabó, M. Polonkai, & G. B. Révész (Eds.), *A tehetség kézikönyve* (pp. 80-95). Budapest: Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége. Retrieved from: <https://tehetsegkezikonyv.tehetseg.hu/>

Lukács-Nagy, G., & Fodor, Sz. (2018). Hogyan dicsérjek?. *Iskolakultúra*, 28(10-11), 64-73.

Miskolczi, P., Bársony, F., & Király, G. (2018). Hallgatói lemorzsolódás a felsőoktatásban: elméleti, magyarázati utak és kutatási eredmények összefoglalása. *Iskolakultúra*, 28(3-4), 87-105.

Péter-Szarka, Sz., Gyarmathy, É., Klein, B., Kovács, K., Kövi, Zs., Molnár, Gy., Páskuné Kiss, J., & Pásztor, A. (2017). *A tehetségazonosítás folyamata, mérőeszközei és eredményei a Magyar Templeton Programban* (Géniusz Műhely Kiadványok, Vol. 19). Budapest: Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.

ALAPELV 2. Az előzetes tudás hatással van a tanulásra.

Csapó, B. (szerk.,2002). *Az iskolai tudás*. Budapest: Osiris Kiadó.

Csapó, B. (2004). *Tudás és iskola*. Budapest: Műszaki Kiadó.

D. Molnár, É. (2010). A tanulás értelmezése a 21. században. *Iskolakultúra*, 20(11), 3-16.

Korom, E. (2005). *Fogalmi fejlődés és fogalmi váltás*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

Nahalka, I. (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

ALAPELV 3. A tanulók kognitív fejlődését és tanulását nem korlátozzák általános fejlődési szakaszok.

Baross, J., & Király, I. (2017). A természetes pedagógiáról dióhéjban: A kulturális tudás hálójában. *Opus et Educatio*, 4(1).

Ceglédi, E. (2009). A csoportmunka hatása az iskolai teljesítményre. *Iskolakultúra*, 19(5-6), 95-106.

Csapó, B. (2003). *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Gergely, G., Egyed, K., & Király, I. (2007). A természetes pedagógiáról. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 62(1), 107-125.

Péter, T. (2017). Tanulóközpontú tanulás és problémamegoldás: A probléma alapú tanulás. In P. Tóth, A. Hanczvikkel, & J. Duchon (Eds.), *Tanulóközpontú oktatás, módszertani megújulás a szakképzésben és a felsőoktatásban* (pp. 79-97). Budapest: Óbudai Egyetem.

ALAPELV 4. A tanulás kontextusfüggő, a megszerzett tudás új kontextusban való alkalmazása nem spontán folyamat, hanem támogatást igényel.

Csapó, B., Fejes, J. B., Kinyó, L. & Tóth, E. (2014). Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. In T. Kolosi & I. Gy. Tóth (Eds.), *Társadalmi Ríport 2014* (pp. 110-136). Budapest: TÁRKI.

Korom, E., Csikos, Cs. & Csapó, B. (2016). A kutatásalapú tanulás megvalósításának feltételei a természettudományok tanításában. *Iskolakultúra*, 26(3), 30-42. Retrieved from: http://www.edu.u-szeged.hu/~csapo/publ/2016_Korom_Csikos_Csapo_SAILS.pdf

Nahalka I. (Ed.) (2006). *Hatékony tanulás: A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése*. Budapest: ELTE PPK Neveléstudományi Intézet.

Nahalka, I. (2013). Konstruktivizmus és nevelés. *Neveléstudomány*, 4(4), 21-33.

ALAPELV 5. A hosszú távon is megmaradó tudás és készségek megszerzése nagyban függ a gyakorlástól.

Kiss, R. (2018). A LEGO®-alapú terápia: A szocio-kommunikációs képességek játékalapú fejlesztése. *Alkalmazott pszichológia*, 18(1), 139-143.

Molnár, P., Pintér, H., & Tóth, E. (2017). A tanulóközösségben végzett kutatásalapú tanulás folyamatainak kognitív, társas és tanítási tényezői. *Magyar Pedagógia*, 11(4), 423-449.

Nagy, J. (2003). Az eredményesebb képességfejlesztés feltételeiről és lehetőségeiről. *Iskolakultúra*, 13(8), 40-52.

Nagy, J. (Ed.) (2018). *Funkcionális analfabetizmus – Megelőző fejlesztési lehetőségek*. Szeged: Mozaik Kiadó.

Pásztor, A. (2017). Tanulói szintű visszacsatolás és fejlesztés: technológiaalapú mérések alkalmazási lehetőségei a mindennapi pedagógiai gyakorlatban. In Gy. Hunyady, B. Csapó, G. Pusztai, & J. Szivák (Eds.), *Az oktatás korproblémái* (pp. 202-212). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

ALAPELV 6. Az egyértelmű, megindokolt és jól időzített visszajelzés fontos a tanuláshoz.

Báthory, Z. (2000). *Tanulók, iskolák – különbségek: Egy differenciális tanuláselmélet vázlatja*. Budapest: OKKER Oktatási Kiadó.

Brassói, S., Hunya, M., & Vass, V. (2005). A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása. *Új Pedagógiai Szemle*, 55 (4-17). Retrieved from: <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00094/2005-07-ta-Tobbek-Fejleszto.html>

- Golnhofer, E. (2003). A pedagógiai értékelés. In I. Falus (Ed.), *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 386-416). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Lénárd, S., & Rapos, N. (2009). *Fejlesztő értékelés*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- Pásztor, A. (2017). Tanulói szintű visszacsatolás és fejlesztés: technológia alapú mérések alkalmazási lehetőségei a mindennapi pedagógia gyakorlatban. In G. Hunyady, B. Csapó, G. Pusztai, & J. Szivák (Eds.), *Az oktatás korproblémái* (pp. 202-212). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

ALAPELV 7. Az önszabályozásnak fontos szerepe van a tanulásban és az önszabályozási képességek taníthatók.

- D. Molnár, É. (2013). *Tudatos fejlődés: Az önszabályozott tanulás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- D. Molnár, É. (2014): Az önszabályozott tanulás pedagógiai jelentősége. In A. Benedek & E. Golnhofer (Eds.), *Tanulmányok a neveléstudomány köréből* (pp. 29-54). Budapest: MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság.
- D. Molnár, É. (2015). Családi és iskolai környezeti hatások érvényesülése az önszabályozott tanulás működésében. *Iskolakultúra*, 25(10), 21-35.
- Nagy, Z., & D. Molnár, É. (2017). Tanulást hátráltató, nem hatékony stratégiák és korrigálási lehetőségeik. *Magyar Pedagógia*, 117(4), 347-363. Retrieved from: http://www.magyarpedagogia.hu/document/Nagy_MPed20174.pdf

ALAPELV 8. A tanulók kreativitása bátorítható, fejleszthető.

- Bereczki, E. O. (2016). Kreativitás és köznevelés: A Nemzeti alaptanterv kreativitás-felfogásának kritikai vizsgálata. *Neveléstudomány*, 15(3). 5-20.
- Bereczki, E. O. (2019). A kreativitás fejlesztése digitális eszközökkel támogatott tanulási környezetben: Mit üzennek a kutatások az osztályterem számára és mikor hallgatnak?. *Iskolakultúra*, 29(4-5), 50-70.
- Buda, M., & Péter-Szarka, Sz. (2014). Kreativitás és azon túl... A kreatív klíma mint lehetőség a 21. századi iskola számára. *Iskolakultúra*, 14(3), 33-40.
- Lanszki, A. (2019). Tanulói kreativitás fejlesztése digitális történetmesélés segítségével. *Iskolakultúra*, 29(4-5), 71-85.
- Pléh, C. (2010). Kreativitás, tehetség és gyakorlás: Hangsúlyváltások a kutatásban. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 65(2), 199-220.
- Péter-Szarka, Sz. (2014). *Kreatív klíma – A kreativitást támogató légkör megteremtésének iskolai lehetőségei* (Génius Műhely Kiadványok, Vol. 3). Budapest: Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
- Vass, V. (2016). A kreatív gondolkodás fejlesztése. In J. Róka & F. Kiss (Eds.), *Annales Tomus IX* (pp. 1-19). Budapest: Metropolitan Egyetem.

Mi motiválja a tanulókat?

ALAPELV 9. A tanulók jobban élvezik a tanulást és jobban is teljesítenek, ha belsőleg motiváltak, mintsem ha külsőleg.

- Czető, K., Lénárd, S., & Széll, K. (2019). *Megismerni? Hogyan? Miért? A tanulók megismerését támogató módszerek pedagógusoknak*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from: http://mindenkiiskolaja.elte.hu/wp-content/uploads/2020/06/ELTE_megismerni-hogyan-miert_ONLINE.pdf
- Kő, N., Pajor, G., & Szabó, M. (2017). Motiváció. In K. N. Kollár & É. Szabó (Eds.), *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve* (pp. 303-348). Budapest: Osiris Kiadó.
- N. Kollár, K., & Rapos, N. (Eds.) (2015). *Tanár leszek. A társas, társadalmi viszonyok*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from: http://www.eltereader.hu/media/2015/11/Tanar_leszek_READER.pdf
- Pajor, G. (2015). „Gyorsabban, magasabbra, bátrabban” – De hogyan? Teljesítménymotiváció iskolai környezetben. In K. N. Kollár (Ed.), *Iskolapszichológia füzetek*. 34. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from: http://www.eltereader.hu/media/2015/11/IP34_READER.pdf
- Pink, D. H. (2010). *Motiváció 3.0. Ösztönzés másképp*. Budapest: HVG könyvek.
- Rapos, N., & Lénárd, S. (2020). *Tehetségbarát intézményi tanulási környezet*. Budapest: Nemzeti Tehetségközpont. Retrieved from: https://e4b2860a-5db8-496c-979d-f435439066e8.filesusr.com/ugd/dcf75_fd1ee9e62c154028b2f01daa1ef71f03.pdf

ALAPELV 10. A tanulók, ha teljesítménycélok helyett elsajátítási célokért dolgoznak, kitartóbbak a kihívást jelentő feladatok megoldásában, és alaposabban dolgozzák fel az információkat.

- Fejes, J. B. (2015). *Célok és motiváció: Tanulási motiváció a célorientációs elmélet alapján*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- Fülöp, M. (2018). Együttműködés és versengés a szervezetekben. In J. Haller & J. Farkas (Eds.), *Pszichológia a közszolgálatban I (Scientia Rerum Politicarum)* (pp. 191-204). Budapest: Dialóg Campus Kiadó. Retrieved from: http://real.mtak.hu/89397/7/ATMA_Pszichologia_a_kozszolgalatbanKOnyv_I-192-203.pdf
- Józsa, K. (2002). Tanulási motiváció és humán műveltség. In B. Csapó (Ed.), *Az iskolai műveltség* (pp. 239-268). Budapest: Osiris Kiadó.
- Józsa, K. (2007). *Az elsajátítási motiváció*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.
- Józsa, K. (2013). Az elsajátítási motiváció életkori változása egy longitudinális vizsgálat tükrében. In Gy. Molnár & E. Korom (Eds.), *Az iskolai sikerességet befolyásoló kognitív és affektív tényezők értékelése* (pp. 85-104). Budapest: Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó.

ALAPELV 11. A pedagógusok elvárásai befolyásolják a tanulók tanulási lehetőségeit, motivációját és tanulási eredményeit.

Fejes J. B. (2014). Miért olyan nehéz motiválni? *Tani-tani Online*. Retrieved from: http://www.tani-tani.info/miert_olyan_nehez

Fülöp, M. (2017). *A motiváló iskola*. In Gy. Hunyady, B. Csapó, G. Pusztai, & J. Szivák (Eds.), *Az oktatás korproblémái* (pp. 104-129). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Pajor, G. (2015). „Gyorsabban, magasabbra, bátrabban” – De hogyan? Teljesítménymotiváció iskolai környezetben. In K. N. Kollár (Ed.), *Iskolapszichológia füzetek* (Vol. 34). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Réthy, E. (2003). *Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul?*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

ALAPELV 12. A rövid távú (közeli), konkrét és mérsékelt kihívást jelentő célok kitűzése jobban növeli a motivációt, mint a hosszú távú (távoli), általános és túl nagy kihívást jelentő céloké.

D. Molnár, É. (2013). *Tudatos fejlődés: Az önszabályozott tanulás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

D. Molnár, É. (2015). Családi és iskolai környezeti hatások érvényesülése az önszabályozott tanulás működésében. *Iskolakultúra*, 25(10), 21-35.

Fejes, J. B. (2012). A mentorálás hatása a tanulási motivációra és a szövegértésre hátrányos helyzetű tanulók körében. *Iskolakultúra*, 12(7-8), 80-95.

Nagy, Z., & D. Molnár, É. (2017). Tanulást hátráltató, nem hatékony stratégiák és korrigálási lehetőségeik. *Magyar Pedagógia*, 117(4), 347-363.

Miért fontos a tanulásban a szociális környezet, az interperszonális kapcsolatok és az érzelmi jóllét?

ALAPELV 13. A tanulás többszörösen összetett szociális környezetben történik.

Fehérvári, A., Széll, K., Paksi, B., & Zsolnai, A. (2018). Szervezeti jellemzők és iskolai eredményesség. In A. Fehérvári (Ed.), *A Borsszem Jankótól Bolognáig. Neveléstudományi tanulmányok* (pp. 77-94). Budapest: L'Harmattan Kiadó.

- Jámbori, Sz. (2010). Család és iskola – a viselkedés környezeti meghatározói. In A. Zsolnai & L. Kasik (Eds.), *A szociális kompetencia fejlesztésének elméleti és gyakorlati alapjai* (pp. 114–129). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kertesi, G., & Kézdi, G. (2008). A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornái. In É. Sallai (Ed.), *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmodell, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései* (pp. 135–142). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Perlusz, A., Marton, E., Glauber, A., Podráczky, J. & F. Lassú, Zs. (2012). A szülő-iskola partnerségre, a szülői bevonásra irányuló nemzetközi törekvések és gyakorlati megoldások. In J. Podráczky (Ed.), *Szövetségben: Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról* (pp. 43-70). Budapest: ELTE EÖTVÖS Kiadó. Retrieved from <https://mek.oszk.hu/11300/11368/11368.pdf>
- Solymosi, K. (2015). Az osztályfőnöki szerep. In K. N. Kollár & N. Rapos, N. (Eds), *A társas, társadalmi viszonyok* (pp. 166-174). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from: http://www.eltereader.hu/media/2015/11/Tanar_leszek_READER.pdf
- Széll, K. (2018). *Iskolai légkör és eredményesség*. Szeged: Belvedere Kiadó.

ALAPELV 14. Az interperszonális kapcsolatok és a kommunikáció alapvető jelentőségű mind a tanítás-tanulási folyamatban, mind a tanulók szociális-érzelmi fejlődésében.

- Buda, B. (2001). *A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei*. Budapest: Animula Kiadó.
- Buda, B. (2012). *Empátia – A beleélés lélektana, Folyamatok, alkalmazások, új szempontok*. Budapest: L'Harmattan Kiadó.
- Forgács, J. (2019). *A társas érintkezés pszichológiája*. Budapest: Kairosz Kiadó.
- Konta, I., & Zsolnai, A. (2002). *A szociális készségek játékos fejlesztése az iskolában*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Zsolnai, A. (2013). *A szociális fejlődés segítése*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- Zsolnai, A. (2017). *A szocialitás fejlesztése 4-8 éves életkorban*. Szeged: Mozaik Kiadó.
- Zsolnai, A., Rácz, A., & Rácz, K. (2015). Szociális és érzelmi tanulás az iskolában. *Iskolakultúra*, 25(10), 59-68.

ALAPELV 15. Az érzelmi jóllét befolyásolja a tanulói teljesítményt, a tanulást és a fejlődést.

- Bartha, É., Győrik, E. & Hegedűs, J. (2010). *A segítő pedagógia módszertana*. Budapest: Belvárosi Tanoda Alapítvány. Retrieved from: <https://docplayer.hu/8283406-A-segito-pedagogia-modszertana.html>
- Goleman, D. (2007). *Társas intelligencia*. Budapest: Libri.
- Goleman, D. (2020). *Az érzelmi intelligencia*. Budapest: Háttér Kiadó.

- Józsa, K., & Fejes, J. B. (2012). A tanulás affektív tényezői. In B. Csapó (Ed.), *Mérlegen a magyar iskola* (pp. 367–406). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. Retrieved from: <https://mek.oszk.hu/12300/12314/12314.pdf>
- Kádár, A., & Kerekes, V. (2017). *Mesepszichológia a gyakorlatban – Az önbecsülés és a küzdőképesség megalapozása gyermekkorban*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó.
- Kasik, L. (Ed.) (2017). *Társas problémák és megoldásuk 3-7 évesek körében: Feltárás és segítség*. Szeged: Mozaik Kiadó.
- Kasik, L., & Gál, Z. (Eds.) (2019). *Osztályfőnöki óra: Másképp!:* Módszertani segédanyag pedagógusoknak gyakorlatokkal és tématervekkel. Szeged: Mozaik Kiadó.

Hogyan szervezhető hatékonyan az osztálytermi munka?

ALAPELV 16. Az osztálytermi viselkedésre vonatkozó elvárások és a társas interakciók tanulhatók, kipróbált alapelvek és hatékony tanítási stratégiák alkalmazásával taníthatók.

- Csepeli, Gy., Szathmáry, E., & Murányi, I. (2020). Kooperációs tanulási kísérlet iskolai osztályteremben. *Educatio*, 29(1), 108-115. Retrieved from: [https://akjournals.com/view/journals/2063/29/1/article-p108.xml\(20200720\)](https://akjournals.com/view/journals/2063/29/1/article-p108.xml(20200720))
- Czető, K. (2019). Az iskolához való viszony fogalmi értelmezéseinek összehasonlító vizsgálata: iskolai attitűd, jóllét és elköteleződés. *Iskolakultúra*, 29(10), 17-34. Retrieved from: <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2019.10.17>
- Czető, K., Lénárd, S., & Széll, K. (2019). *Megismerni? Hogyan? Miért? A tanulók megismerését támogató módszerek pedagógusoknak*. Budapest: ELTE. Retrieved from: http://mindenkiiskolaja.elte.hu/wp-content/uploads/2020/06/ELTE_megismerni-hogyan-miert_ONLINE.pdf
- N. Kollár, K. (2017). Barátság, személyközi vonzalom, csoportfolyamatok és az iskolai társas kapcsolatok fejlesztése. In K. N. Kollár & É. Szabó (Eds.), *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve* (pp. 135-194). Budapest: Osiris Kiadó.
- N. Kollár, K., & Rapos, N. (Eds.) (2015). *Tanár leszek. A társas, társadalmi viszonyok*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Retrieved from: http://www.eltereader.hu/media/2015/11/Tanar_leszek_READER.pdf

ALAPELV 17. Az eredményes és hatékony osztálytermi munka alapja (a) a magas elvárások kialakítása és közvetítése minden tanuló felé; (b) a pozitív kapcsolatok ápolása, és (c) a tanulók magas szintű támogatása.

- Czető, K., Lénárd, S., & Széll, K. (2019). *Megismerni? Hogyan? Miért? A tanulók megismerését támogató módszerek pedagógusoknak*. Budapest: ELTE Kiadó. Retrieved from: http://mindenkiiskolaja.elte.hu/wp-content/uploads/2020/06/ELTE_megismerni-hogyan-miert_ONLINE.pdf

- Lénárd, S., & Rapos, N. (2009). *Fejlesztő értékelés*. Budapest: Gondolat Kiadói Kör.
- Mészáros, A. (1997). *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- N. Kollár, K. (2017). Feladatvégzés csoportban, versengés és együttműködés. In K. N. Kollár & É. Szabó (Eds.), *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve* (pp. 214–258.) Budapest: Osiris Kiadó.
- Rapos, N., & Lénárd, S. (2008). *Adaptív oktatás. Szöveggyűjtemény* (Vol. 1). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Rapos, N., & Lénárd, S. (2008). *Adaptív oktatás. Szöveggyűjtemény* (Vol. 2). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.

Hogyan értékeljük a tanulók fejlődését?

ALAPELV 18. A formatív és szummatív értékelés egyaránt fontos és hasznos, viszont másféle megközelítést és értelmezést igényelnek.

- Báthory, Z. (2000). *Tanulók, iskolák – különbségek: Egy differenciális tanulásméлет vázlat*. Budapest: OKKER Oktatási Kiadó.
- Bernstein, B. (2003). Az iskolai tudásanyag osztályzásáról és kereteiről. In Cs. Meleg (Ed.), *Iskola és társadalom* (pp. 107–126). Pécs: Dialóg Campus Kiadó.
- Brassói, S., Hunya, M., & Vass, V. (2005). A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása. *Új Pedagógiai Szemle*, 55(7–8), 4–17. Retrieved from: <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00094/2005-07-ta-Tobbek-Fejleszto.html>
- Csapó, B. (2004). Tudásszintmérő tesztek. In I. Falus (Ed.), *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe* (pp. 277–316.). Budapest: PSZMP Keraban Kiadó.
- Einhorn, Á. (2008). Fejlesztés vagy vizsgatréning? A fejlesztő- és mérőfeladatok különbségei. In Zs. Bánkúti & J. Lukács (Eds.), *Tanulmányok az érettségiről. Hatásvizsgálat, tantárgyi vizsgák értékelése, feladatfejlesztés* (pp. 147–167). Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet. Retrieved from: <http://www.ofi.hu/sites/default/files/ofipast/2009/05/147-167.pdf>

Alapelv 19. A tanulók készségeit, tudását és képességeit legjobban a pszichológia tudományán alapuló eljárásokkal lehet értékelni, a minőség és a méltányosság pontosan meghatározott alapelvei mentén.

- Csapó, B. (1998). Az iskolai tudás felszíni rétegei: mit tükröznek az osztályzatok? In B. Csapó (Ed.), *Az iskolai tudás* (pp. 39–81). Budapest: Osiris Kiadó.
- Csapó, B. (2004). A pedagógiai értékeléstől a tanítási módszerek megújításáig: diagnózis és terápia. In B. Csapó (Ed.), *Tudás és iskola* (pp. 175–195). Budapest: Műszaki Kiadó.
- Csapó, B. (2018). Diagnosztikus értékelés és differenciált fejlesztés: új eredmények és perspektívák. In M. Kónyáné Tóth & Cs. Molnár (Eds.), *Köznevelés, szakképzés, pedagógusképzés-innováció*

- (pp. 215-225). Debrecen: Suliszerviz Oktatási és Szakértői Iroda; Suliszerviz Pedagógiai Intézet. Retrieved from: http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/14625/1/2018_Csapo_Diagnosztikus.pdf
- Golnhofer, E. (2003). A pedagógiai értékelés. In I. Falus (Ed.), *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 386-416). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Vígh, T. (2007). A vizsgák tanítási-tanulási folyamatra gyakorolt hatásának elméleti és empirikus kutatása. *Magyar Pedagógia*, 107(2), 141–161. Retrieved from: http://www.magyarpedagogia.hu/document/Vigh_MP1072.pdf

ALAPELV 20. Az értékelési adatok jelentése a világos, megfelelő és igazságos értelmezéstől függ.

- Balázi, I., Balkányi, P., Ostorics, L., Palincsár, I., Rábainé Szabó, A., Szepesi, I., Szipőcsné Krolopp, J., & Vadász, Cs. (2014). *Az Országos kompetenciamérés tartalmi keretei*. Budapest: Oktatási Hivatal. Retrieved from: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/meresek/unios_tanulmanyok/AzOKMtartalmikeretei.pdf
- Csapó, B. (Ed.) (2012). *Mérlegen a magyar iskola*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Csapó, B. (2018). Diagnosztikus értékelés és differenciált fejlesztés: új eredmények és perspektívák. In M. Kónyáné Tóth & Cs. Molnár (Eds.), *Köznevelés, szakképzés, pedagógusképzés-innováció* (pp. 215-225). Debrecen: Suliszerviz Oktatási és Szakértői Iroda; Suliszerviz Pedagógiai Intézet. Retrieved from http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/14625/1/2018_Csapo_Diagnosztikus.pdf
- Csapó, B., Fejes, J. B., Kinyó, L., & Tóth, E. (2014). Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. In T. Kolosi & I. Gy. Tóth (Eds.), *Társadalmi Riport 2014* (pp. 110-136). Budapest: TÁRKI. Retrieved from: <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b327.pdf>
- Golnhofer, E. (2003). A pedagógiai értékelés. In Falus, I. (Ed), *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 386-416). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Vidákovich, T. (1990). *Diagnosztikus pedagógiai értékelés*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A kötet az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tankönyv- és jegyzettámogatási pályázatán elnyert forrás felhasználásával készült.

ISBN 978-963-489-348-6